

KÜRESEL ISINMAYA HAYIR

Elektrik Mühendisi Rüstem ÖZATA
rustem.ozata@emo.org.tr

Karbondioksit, diazot ve metan gazlarının atmosferdeki yığılmaları oldukça fazlasıyla artış göstermiştir. Bilim adamlarına göre bu nedenler küresel ısınmaya en büyük etken olmaktadır. Küresel ısınma bölgesel iklim değişimi olmayıp küresel bir değişimdir.

1860'lı yıllardan günümüze kadar yapılan istatistiklere göre ortalama küresel sıcaklığın 0.5 ile 0.8 derece olarak arttığını göstermektedir. Bu durumda hiçbir önlem alınmazsa en kısa zamanda sıcaklığın ortalama 2 derece artacağı beklenmektedir ki, son yıllarda ve günümüzde yaşanan olaylar da bunun göstergeleridir.

Dünya iklim sisteminde değişikliklere neden olan küresel ısınmanın etkileri, en yüksek zirvelerden okyanus derinliklerine, ekvator dan kutuplara kadar dünyanın her yerinde açıkça hissedilmektedir. Kutuplardaki buzullar eriyor, deniz suyu seviyesi yükseliyor, toprak kaymaları artıyor. Küresel ısınmaya bağlı olarak dünyanın bazı bölgelerinde kasırgalar, seller ve su taşkınları, şiddetli sıcaklık artışları kuraklıklar ve çölleşmeler etkili oluyor. Bu etkileşimlere dayanamayan bitki ve hayvan türleri de ya azalıyor ya da tamamen yok olmaya mahkûm ediliyorlar. En önemlisi de insanların hayat yaşamları zorlaşıyor.

NE YAPMALIYIZ?

Küresel ısınmayı durdurmak veya önlemekle ilgili bu güne kadar çok uluslu devletler çeşitli toplantılar yapmışlar, alınması gereken önlemleri dile getirmişlerdir. Bu toplantıların çok önemlisi ve hatta küresel ısınmanın anayasası sayılabilecek olanı da Kyoto protokolüdür. Kyoto protokolü dünyada sera gazı emisyonlarının azaltılması için OECD ülkelerine çağrıda bulunmakta olup 2008-2012 yılları arasında sera gazı emisyonlarının 1990'lı yıllardaki %5,4 altına çekilmesini hedeflemiştir. Buradan hükümetleri ve iş dünyasını yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı konusunda sorumluluk almaya davet ediyor. Böylece de fosil yakıtları kullanımında gerekli önlemlerin alınmasıyla, kullanılmasına, özellikle nükleer enerjinin kullanılmamasına, su, jeo termal, biyo kütle, güneş enerjisi gibi enerji türlerinin kullanılmasına teşvik edilmektedir.

BM iklim değişikliği çerçeve sözleşmesine 188 ülke taraftar olmuş ve Türkiye bu ülkeler içinde hatalı olarak yer almamış ve itirazların sonucunda Türkiye 2004 yılında çerçeve sözleşmesine 189. ülke olarak katılmıştır. Kyoto protokolünde alınan önemli kararlardan bazıları şunlardır:

Küresel ısınma nedir? Son yıllarda insanlığın temel ekolojik sorunlarına yaşamı etkileyecek bir yenisi daha eklenmiştir ki, bunun adı da küresel ısınma ve iklim değişimidir. Dünya atmosferi çok çeşitli gazlardan oluşmaktadır. Bu gazlar dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına sebep olurlar. İşte gaz salınımlarının atmosfere etkisine ve böylece dünyanın ısınmasına küresel ısınma denir. Başka bir tanımla da, Dünya yüzeyi güneş ışınları tarafından ısıtılıyor. Dünya bu ışınları tekrar atmosfere yansıtıyor ama bazı ışınlar ise, dünyanın üzerinde oluşturduğu doğal bir örü tarafından tutuluyorlar (Su buharı, metan gazı, karbondioksit gibi) Bu durumda, yeryüzünün yeterince sıcak kalmasına sebep olmaktadır

Küresel ısınma özellikle insanların ve canlıların aktivitelerinden kaynaklanmaktadır. Son zamanlarda fosil yakıtların yakılması, ormansızlaşma, hızlı nüfus artışları genellikle de toplumun ortak tüketim ihtiyacının artması nedenleri ile.

Çerçeve sözleşmelerinde yer alan ülkelerin her biri kendileri için belirlenmiş sera gazı salınımlarının sınırlarının üstüne çıkamayacaklarına, Enerji verimliliğini ve tasarrufunu artırıcı önlemler alınacaklarına, Sera gazlarının atmosfere karışmasını önleyecek teknik tesisleri ve ormanları koruyacaklarına, Çöp ve motorlu araçlardan kaynaklanan sera gazı salınımlarını sınırlandıracak veya azaltacaklarına, bu hayati önem taşıyan kurallara uyacaklarına söz vermişlerdir.

Ancak, konu ile ilgili 178 devlet temsilcisinin katılım toplantısında anlaşma sağladıkları halde ABD başta olmak üzere Avustralya, Kanada, Arap ülkelerinin bazıları her zamanki gibi küresel ekonominin ve sermayenin yanında olduğunu gösterme cüretinde bulunarak her zaman olduğu gibi yine insanlığa ihanet etmişlerdir. Bu direniş 2004 yılına kadar devam etti. Son on yıl içerisinde küresel ısınma ve küresel iklim değişimleri ile ilgili olumlu ve olumsuz gelişmeler devam etmiş, yoksullar ile (varsıllar) gelişmişler arasındaki fark gittikçe büyümeye devam etmiş ve devam etmektedir. Sorunların çözümü için gösterilen çapaların daha da artması gerekirken tam tersine küresel ekonominin hızla hakimiyetini sürdürmekte olduğu açıkça görülmektedir. Azalması kararlaştırılan sera gazlarının on yıl içinde%10 artması ise konunun ne kadar gayrı ciddiye alındığını ve çıkar sermayelerinin insanlığı değil, kendilerini ne kadar ön planda tuttıklarını bir kez daha görmekteyiz. Kyoto protokolü ile artık can ve bitki yaşamı ve temiz dünya için tüm devletler kendi üzerine düşen görevlerini yapmak zorundadır. Kyoto protokolüne uymakta konunun tam bir çözümü değildir. Burada emekten yana olan tüm demokratik kitle ve sivil toplum örgütlerine de çok önemli görevler düşmekte olup, bu görevi de bu sivil toplum ve kitle örgütlerinin yapacaklarından hiç mi hiç

kuşkuş yoktur. Demokratik mücadeleye her zaman kazanacaktır. Yeter ki doğru bilinçlendirilsin.

Bu kirleticiden kimler ne kadar sorumludur?

Bu gün dünya atmosferinde 26 milyar ton karbondioksit emisyonu bulunmaktadır. Bu miktarın tüm dünya emisyonlarının%24'üne sadece ABD sahiptir. Yine dünyanın en büyük sera gazı emisyon üreticisinin de yıllık artışı %1,5 ile ABD'nin olduğunu da görmekteyiz. Gelişmekte olan Asya Pasifik bölgesinde yer alan ülkeler karbondioksit gazının %25'ini üretmektedirler. Çin ve Rusya ABD'den sora sera gazı emisyon salınımı üretiminde başta gelen devletlerdir. Bu devletler hala ısrarla Kyoto protokolüne karşı yaklaşımlarını sürdürmektedirler. Unutmasınlar ki ihanet edenler de bu geminin içerisindeyler.

Ancak küresel ısınma ve iklim değişiminde toplum ve birey olarak da üzerimize düşen görevlerimiz vardır, bunları yapmaktan da kaçamayız .

Bunların bazılarını hatırlatmakta yarar görüyorum:

Oda sıcaklığınızı 1 derece düşürmekle enerji tasarrufu yapabileceğiniz gibi, ortalama bir aile yılda 0,4 ton karbondioksit gazının atmosfere verilmesini önlemiş olacaktır (parasal tasarrufu hariç)

Elektrikli cihazlarınızı stand-by tutmanız halinde ortalama bir aile 150 kg karbondioksit gazını dışarıya vermeyi önlemiş olacaktır

Daha verimli ampul kullanılması halinde ortalama bir aile yılda 200 kg karbondioksit gazını dışarıya vermeyi engellemiş olacaktır

Arabanızı ihtiyacınız kadar kullanmanız halinde ortalama bir ailenin atmosfere vereceği karbon dioksit gazının hesabını da takdirlerinize

bırakıyorum

Örneklerin sayılarını çoğaltmak değil, bilinçli şekilde katkı koymak birinci görevimiz olmalıdır.

18 Şubat 2005 tarihinde yürürlüğe giren Kyoto protokolü çerçevesinde alınan kararların uygulanmasında gecikmeler nedeni ile 1996 yılında küresel karbon yayılımı 6,2 milyar ton ile 1950 yıllarındaki karbon monoksit yayılımının 4 katına çıkması tehlikenin ne kadar vahim olduğunu gidişat haritasının göstergesidir. Çok uluslu devletler ve sanayileşmiş ülkeler 1950 yılından bu yana atmosferde biriken karbon salınımlarının %76'dan sorumludur. Ulaşım sektörünün hızlı gelişim göstermesi bu konuda büyük paya sahiptir. 1950 yılında 50 milyon olan araç sayısı günümüzde 500 milyonun üzerine çıkmıştır. Bu durum ülkemiz için de geçerlidir.

Bütün bu olumsuzluklara ve karasız tutumlara karşın insanlığın geliştirdiği teknoloji ile yarattığı küresel ısınma tehlikelerini, yine insanlığın kendi iradesiyle ortaya koyacağı çözüm önerileri ve teknolojileri ile önleyebileceğini görmek dileğimle ve umutlarımla izlemeye devam edeceğim.

